

الرشاد

سری ۱۳۳۰

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم دینی، علمی، ادبی، سیاسی هفته‌لق جموعه اسلامیہ در اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

جلد ۲ - ۹

۶ کانون اول ۱۳۲۸

پنجشنبه

۹ محرم ۱۳۳۱

عدد ۶۱ - ۲۲۳

فلسفہ

اوروپا عاماسنک سؤالنه جواب

۲۲۱ دن مابعد

شوراسی ده محققدر که نوع انسانک مشهودمن اولان بو عالمده ظهوری شو مخلوقاتک تکیون وتشکلندن صکره در، بونکله برابر موجوداتک افضلی، خلقه، طبعاً، ماده، معنی اولنره مرجع اولدیغنه ده شبه اتمه ملیدر. هم ده مقتضای قانون تکامل ذروه کماله ارتقا ایتک جهشتندن ده اکمل واتمدر؛ چونکه ظاهر آجرم صغیر اولان بو مخلوق، حقیقته عالم کبیردر. انسان، مجموعه غرائب، جامع الاضداد، سجایای قدسیه وخصائل بهیمییه نیک مرکزی، خیر وشرک محمل صدوری، انسیت ووحشتک منبعیدر؛ بناءً علیه انسان هر نه قدر طبعاً مدنی اوله رق خلق اولمش ایسه ده حیوانیتی مقتضای قانون طبیعی به تابع اولمه سی ضروریدر؛ شو حالده نوع بشری شردن، فناقندن منع ایده جک برسائق بولمازسه کندی باشنه حسیض ذلتدن، درکه وحشتدن اوج عزته، ذروه بالای سعاده عروج ایتکه قادر اولماز. حالبوکه انسانلر بدایت خلقتده طبق حیوانات وپهائم سائره کی وحشت حالده ایدی؛ وجودی عریان، ثیاب غفلتی اکتسا ایتش، رفاقتنه جهل وعمای آلمش، صباح واخلشام کزییور، بیتک توکنمک بیلیمه ن صحرالرده طولاشیور؛ حقائق اشیائی آکلامز، ای بی کوتوی فرق ایتز، شهوات نفسانییه مغلوب اولمش، اوزمیه چکرسه اورایه کیدیور؛ کیجه بی کوندوزی یالکز کونشک طلوع وغروبندن آکلار؛ اویقونه در، اکلاماز؛ یمک، ایچمک، قالمق، اوتورمق نه کی شیلر اولدیغنی ادراک ایتزدی.

کره ارضک مواقع مختلفه سنده طولاشیور، متعدد یرلرده کزییور، مع هذا نروده کزدیکنی، کنديسنک نه اولدیغنی، نروده بولندیغنی ده ادراک ایده مزدی. اوت، دکزلری، قوشلری وسائر حیوانات وحشییه بی مشاهده ایدیوردی، فقط ماهیت جهشتدن حیوانات ایله نباتات، نباتات ایله جمادات، جمادات ایله انسان آرمسندده هیچ بر فرق کوره میوردی.

عجبا انسان اودورلرده شو فضاء نامتناهی ده هر کیجه کوزلرینه کورینن بی نهایت اجرام علویه نیک تشکیل ایتش اولدیغنی اومنظره عجیبیه بی کوردیکی وقت خیالنده برشی می تصور ایدردی؟ یاخود قرک هلال صورتندن باشلیوب تکامل ایدرک بدر حالنه، بوندن صوکره بالتناقص تکرار اولکی هیئته عودت اتمه سی نظر دقتی می جلب ایدردی؟ یوقسمه خسوف وکسوف حقنده امعان نظر ایدوب بونلرک ماهیتی می تصور ایدردی؟ خیر، خیر! بونلرک هیچ بریسی اونک خیالندن کچمزدی. شو حالده اووقت انسان هانکی شیئی تصور

ایدیور، نه کی بر مسئله اوزرنده تفکر ایدیوردی؟ اوزمان انسان کنديسنده اولان آچلق بلیه سی دفع ایتک ایچون هر تصادف ایتدیک حیوانات ضعیفه بی پارچالایوب یمکدن بشقه برشی دوشو میور، کنديسندن قوی اولانلرک قارننه کیرمه نیک ایچون فرار ایتک، اولنرک پنجه سندن کیزلنمک ایچون مغاره لره، اغاج قوغوقلرینه التجا ایتمکدن بشقه برشی تفکر ایتموردی. تصور وتفکری یالکز بونلرده دکلدی، بلکه بونکله برابر شهوات نفسانییه سی غلبه ایتدیک کی تسکین شهوت ایچون تصادف ایتدیک کیمسه لر ایله عقد معارفه ایتکی ده تصوردن چیقارمازدی. حاصلی احتیاجات حیوانیه بی قضا، شهوات نفسانییه سنک امری ایفا ایتک ایچون یاپه بیلدیک هرشیئی اجراده تکامل کوستر. مزدی. حتی بو اوغورده اوز قارداشی بیله قتل ایدوب پارچه لامقدن چکنمزدی.

مادام که ایش بومرکزده ایدی، او حالده عالم انسانیتک امر معاشنده طریق مستقیمه هدایت، حیاتی اخلال ایده جک عوارضدن صیانت، هر امور وخصوصنده، وظیفه تعلیمیه ده اک دوغرواصوله ارشاد، کنديسنک حیوانات سائر اوزرینه رجحانی بیان ایده جک - قانون طبیعتدن بشقه - دیگر بر قانونه محتاج اولدیغنی بلاشبه تحقق ایدیور، چونکه انسان حیوان اولدیغنی جهته داماهراسنه اتباع، تعاطی حیله، کذب، ظلم، تعدی کی اخلاق مذمومه یه میالدر؛ بناءً علیه انسان باشی بوش براقیله جق اولورسه حال وحشتدن ابدیا آیریلماز؛ لکن کیدیسی ایچون منفعتلی اولان شیلره هدایت ایده جک بر هادی، صواب اولانلری کوستره جک بر مرشد حاصل اولورسه سجایای قدسیه سنک فضائل احتراصات بهیمییه سی اوزرینه غلبه اتمه سیله درجات مدنییه نیک ذروه بالاسنه ارتقا ایده جکی محققدر.

عقل و شعوری یرنده اولان هر فرد بومروداتندن بلاشبه اکلارکه: انسان ایچون حال حاضرده کورمکده اولدیغمز بوقدر ترقیات عظیمه، کون بکون مشهودمن اولان اکتشافات حقیقیه، عقول بشری حیرتله ایچنده براقان بونجه اختراعات، انسانی سائر انواع حیوانات اوزرینه ممتاز قیلان صانع مختارک آثار بدیعیه سی ادراک ایتک مزیتی، آنجق قانون طبیعتک فوقنده بر قانون، اونک غیری بر سائق ایله حصوله کله بیلیر. ایشته بوقانونه حکما قانون مدنی، اهل شرع ده دین دیورلر. بو قانون مدنی ودینی تأسیس ایتک ایچون ده فاعل مختار حضر تلی؛ بشریتک سعادت وسلامتی ایچون چالیشه جق، وفرت عقل، جوده فکر، حسن تصور ایله بولندیغنی عصرک انسانلرینه فائق اولدیغنی کی، حس وجدانی، اتباع حق، التزام حقیقته ده اولنره رجحانی اولان بر طاقم کیمسه لری اختیار ایلدی.

ایشته بورجال کرام کنديلرنده اولان اقتدار، کنديلرینه مخصوص استعداد ایله متناسب اولان صادق حسلری، دوغری فکرلری؛ تعبیر دیکرله اولنره بخش ایدیان وحی الهی، الهام ربانی مقدارنجه، نوع بشری زمان ومکانک ایجابی، حال ومصلحتک اقتضا ایتدیک

شیلره سوق وارشاد ایله اونلری تدریجاً حال وحشتدن تخلص ایدرک کورمکده اولدیغیز شو حال مقبوله، اخلاق کامله مستحسنه ایصال ایتدیلر .

بورجال کرام حضرتتک هر برینه اصطلاح حکماده مؤسس مدنیت، لسان شرعده نبی اطلاق اولنور . بناء علی ذلک شو حقیقتده تظاهر ایدیورکه : فن ایله شرع یکدیگرینه مقارن در ، یکدیگرندن افتراق ایده من ، هم شریعت فنون شتی مجموعهی اولدینی کبی فنوندن تخلفده ایتز ، فن ایسه بوندن انحق برشعبه در .

مثلاً : انسانلری طریق هدایته سوق ، اونلره مدنیتی تأسیس وتعلیم ایتک ایچون کلن نبی ومؤسس اولک ایفا ایتکه چالشدینی اک برنجی وظیفه انسانلری عریان ، هر طرفی آجیق اوله رق یر یوزنده طولاشمقدن منع ، حیوانات ساثره کبی تصادف ایتدکاری هر شیئی یمکدن نهی ایتک اولمش وبوخصوصده صوکه درجه صرف غیرت ایدرک اونلری ولوکه اغاچ یاراقلریله اولسون تستره ، ینه اویا براقلدن اکل ایتدرمه قادر اوله بیلیمشدر ؛ زیرا اوزمان هیچ شبهه یوق که جمعیت بشریه لوازمات مدنییه وضروریات انسانیه نک جمله سندن محروم بولنیورلردی ؛ اوزمان فابریقه لر یوق، صنایع و تجارت معلوم دکل که چوخه ، کتن ، ومنسوجات ساثره دن البسه یامقوله امر ایتسون ! بوندن صوکره مرور زمان ایله افکار توسع ایدرک انسانلرده تعلیم وتعلمه قابلیت حاصل اولیور ، امور حسنه یی معرفت ، منافعی فهم ایتکه کسب استعداد ایدیورلر .

بونک اوزرینه کلن ایکنجی نبی - که بونک کله سنه عالم انسانی ده احتیاج کورینیور - کندیسندن اول کچن نبی نک وضع ایتدیکی قانونی توسیع ، اولادراک ایتکدن عاجز اولدقلری اموری اونلره تعلیم ، اونلرک اکلاملری ایچون صرف ایده جکی سوزلری اولکیلردن دهاواسع برصورتده تلقین ایدیوردی . بونجی نک دورنده بولنان انسانلر اودرجه یه ارتقا ایدیورلر که نبی اولک امتک بولندینی حال وحشتی تخطر ایتدکجه استهزا ایله کولمکدن کندیلرینی آله مازلردی ؛ چونکه تکملات ارضیه ، ترقیات زمانیه دن فکرلرده حاصل اولان انتباه بی ثانی نک برچوق احکامی تبلیغ وتلقین ایتمه سنه مساعده ایدیوردی . بوندن صکره کچن مدت ظرفده افکار بشر دها زیاده توسع ایتمه سیله نبی دیگرک کله سنه انتظار اولنیور . بوزمان کلن نبی - ادراک بشرک ضعیفی سیبیل - اولکی نیلرک تبلیغه موفق اوله مدقلری برچوق احکامی تبلیغ ایدرک انسانلری دها زیاده ارشاده موفق اولیور . مع هذا بو انبیاء کرامدن هر برلرینک زماننده کندیلرینه تبلیغ ایدیلان احکامی تلقی ایتک ایچون فکرلرنده قابلیت واستمداد اولیلان کیمسه لر یوق دکادی ؛ بونلر تبلیغ ایدیلان احکامی قبول ایتمه یه رک ذات ووحشتی خوش کورییور، عناد وتمرددن بجانب ایتمه یورلردی ؛ ایشه صحائف تاریخیه وکتب مقدسه ده کفار نامی ویریلان کیمسه لر بونلردر .

دها برزمان کچدکدن صوکره کلن دردنجی بر نبی ایله آرتق عالم تنور ایدیور ، بونجی انسانلره حیواناتی تقسیم ایدوب بر قسمی ینمکه ، دیگر قسمی یمکه ، آردینی کبی مضر اولانلرک اولدیلمسنی ، بونلردن هیچ برشینه یرامیانلرکده کندی حاللرینه براقیلمه لرینی امر ایدیور... ایشه شو ترتیب اوزره بر برینی متعاقب نیلر کله رک نوع بشری تدریجاً مشهود من اولان ترقیات عظیمه یه ایصال ایتدیلر .

وقتا که حضرت موسی نک قدومیه ساحه دنیا تشرف ایتدی ؛ دائرة تمدن اولکی پیغمبرلرک زماننه نسبتله پک زیاده توسع ، جمعیت متمدنه نک افرادی ده تکثر ایتدی ، مدنیت ، انتظام ترقی ایدرک تجارتلر ، صنعتلر میدانلر کلدیکی کبی ، حضرت عیسی زماننده ده بالطبع دها زیاده ایلری کیتدی . شو حالده دینه بیلرکه بونجی لک زمانی اولکیلره قیاس اولناز درجه ده متفوق ایدی ، مع مافیه بوضورتله ترقی اولکی نینک ناقص اولدینی اقتضا ایتمه دیککی کبی اونک شرفی ده اخلاص ایتز ؛ چونکه یوقاریده ده سوبلدیکمز وجهله انبیای عظام حضراتی انسانلرک قوه عقلیه ودرجه تفهمه مناسب اولان احکامدن بشقه سنی تبلیغ ایتمیورلردی . کذلک بر پیغمبرک زماننده برشیتک امری ، یاخود نهی اهل ایدیلبوده اوندن صکره کلن پیغمبرک اونی نظر دفته آله سی نبی اولک زماننده اوشیتک مباح ، یاخود حرام اولدینه حمل ایتک ده طوغری دکلدر . شو حالده بونی نهیه حمل ایده جکر دیه جکسکر دکلی ؛ اوت ، نبی اولک او مواد حقنده هیچ برشی سوبله مسی ، اوزمان اوندن دها اهم برشیتک تبلیغی ، ضرر وزیان جهتندن اوندن دها بیوک بر ماده نک دفعی ایله مشغول اوله سندن ناشیدر .

مترجمی : آقسه کیلی

« مابعدی وار »

احمد حمدی

مَقَالَاتُ

محاوره

بر محقق ایله مقلد آراسته

« ایکنجی محاوره دن مابعد »

تفسیرده ابن عباسدن روایت اولنان شیئه کلنجه : ذاتاً بونک پک چوقلری موضوعدر ، صحیح دکلدر ؛ چونکه بو ، کلبی ، سدی ، مقاتل بن سلیمان کبی حدیث وضع ایتمه یی کندیلرینه ایش ایدیلن کذابین ، وضاعین طریقیله مرویدر ؛ بونی حافظ سیوطی ذکر ایتدیکی کبی شیخ الاسلام ابن تیمیه ده اوندن اول سوبلشدر . بلکه امام احمد بن حنبلک - رحمه الله - « ثلاثة کتب لیس لها أصل : المغازی ، والملاحم والتفسیر » قولندن یکانه مقصد ، بوکبی یلانجیلرک ابن عباسدن ایتدکاری روایت ، نقل ایتدکاری تفسیردر .

بعض محدثین ده ؛ احمد بن حنبل بوسوزیله ایچنده قصص وحکایات